

KURYER WILENSKI.

GAZETA URZEDOWA.

Вильна. ВТОРНИКЪ, 2-го Сентября. — 1847 — Wilno. WTOREK, 2-go Września.

ВНУТРЕННЯЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 26-го Августа.

Высочайшимъ Приказомъ, по Гражданскому Вѣдомству, 17-го Августа, Состоящій въ Вѣдомствѣ Министерства Иностранныхъ Дѣлъ, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ Баронъ *Унгеръ-Штернбергеръ*, назначенъ Чрезвычайнымъ Посланникомъ и Полномочнымъ Министромъ при Дворѣ Его Величества Короля Датскаго.

Государь Императоръ, Высочайше повелѣть соизволилъ: Въ неорганизованные батальоны Учебныхъ Карabinерныхъ полковъ впредь вовсе не принимать малолѣтнихъ дѣтей дворянъ и оберъ-офицерскихъ (исключая имѣющихъ отъ роду 16 и болѣе лѣтъ, которые по особому объ нихъ положенію зачисляются на дѣйствительную службу въ третьи строевые батальоны), и за тѣмъ, дозволить приемъ таковыхъ малолѣтнихъ во всѣ заведенія военныхъ кантонистовъ, въ неограниченномъ числѣ, кромѣ Воронежскихъ и Кіевскаго батальоновъ, изъ коихъ въ первые принимать по прежнему по 10-ти человекъ въ роту, а въ послѣдній, по значительному состоянію наличныхъ кантонистовъ, вмѣсто 50-ти, какъ нынѣ существуетъ, по 100 человекъ.

Извѣстія съ Кавказа.

Самурскій отрядъ, двинувшись изъ дер. Улучуръ чрезъ Кумухъ, поднялся 20 Іюня на высоты Турчидага, для возобновленія здоровья войскъ. Главная цѣль эта вполне достигнута, и по извѣстіямъ отъ 8 Іюля, Главнокомандующій ожидалъ только прекращенія холеры въ Лезгинскихъ селеніяхъ между Аварскимъ и Кара-Койсу, дабы приступить вновь къ дѣйствіямъ противъ непріятеля.

Въ Дагестанскѣмъ отрядѣ, въ Темиръ-Ханъ-Шуръ и Чиръ-Юртъ не было уже нѣсколько дней заболѣвшихъ холерою, но признаки эпидеміи явились на Кумыкской плоскости и на передовой линіи.

На правомъ флангѣ Кавказской линіи и на восточномъ берегу Чернаго Моря все было спокойно и холера не показывалась.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St Petersburg, 26-go Sierpnia.

Przez Najwyższy Rozkaz Dzienny, w Wydziale Cywilnym, 17 go Sierpnia, Zostający w Wydziale Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, Rzeczywisty Radzca Stanu Baro*n Ungern-St rubeig*, mianowany Nadzwyczajnym Poslem i Pełnomocnym Ministrem przy dworze Najjaśniejszego Krola Duń kiego.

Jego CESARSKA MOŚĆ Najwyżej rozkazać raczył: do nieufornowanych jeszcze batalionow Naukowych Polków Karabinierów, zgoła odtąd nie przyjmować małoletnich dzieci szlachty i ober-oficerów (prócz mających wieku lat 16 i więcéj, którzy na mocy osobnych dla nich prawideł, zaliczają się do rzeczywistej służby w trzecich liniowych batalionach), a natomiast dozwolili przyjmowania takich małoletnich do wszystkich zakładów wojskowych kantonistów, w liczbie nieograniczonej, prócz batalionów Woroneżkich i Kijowskiego, z których do pierwszych przyjmować jak dotąd po 10-ciu ludzi do roty, a do ostatniego, z powodu znacznej liczby obecnych kantonistów, zamiast 50-ciu, jak teraz istnieje, po 100 ludzi.

WIADOMOŚCI Z KAUKAZU.

Oddział Samurski, wyruszywszy ze wsi Uluczur przez Kumuch, wstąpił na góry Turczydachu, dla polepszenia zdrowia wojska. Główny cel ten został osiągnięty, i podług doniesień z d. 8 go Lipca, Głównodowodzący czekał tylko na usmierzenie się cholery we wsiach Lezgińskich, między Awarским i Kara-Kojsu, aby rozpocząć znowu działania przeciwko nieprzyjacielowi.

W oddziale Dagestańskim, w Temir Chan-Szurze i Czyr-Jurcie, nie było już przez dni kilka nowych przypadków cholery, ale oznaki epidemii zjawily się na płaszczynie Kумыкskiej i na przodowej linii.

Na prawém skrzydle lini Kawkazkiej i na wschodnim brzegu morza Czarnego wszystko było w spokojności i cholera się nie wszczynala.

П р у с с і я .

Берлинъ, 22 Августа.

Пишутъ изъ Вѣны: „Объясненія, представленныя г-мъ Гизо, относительно Италіи, французской палатѣ перовъ, произвели здѣсь глубокое впечатлѣніе. Противодѣйствіе политики Лудовика-Филиппа, прежде такъ снисходительной, ясно замѣчается въ дѣлахъ полуострова. Окончательнаго рѣшенія вопроса ожидаютъ въ Поабрѣ. Движенія войскъ въ большомъ размѣрѣ прекратились, и очень можетъ быть, что войска въ Ломбардо-Венеціанскомъ Королевствѣ будутъ усилены не вдругъ, а постепенно, въ извѣстные періоды времени. Какъ бы то ни было, принята недавно мѣра оказывается теперь менѣе-полезною и даже несвоевременною, и все убѣждены, что спокойствіе въ Ломбардіи можетъ быть поддержано осторожными употребленіемъ обыкновенныхъ средствъ.“

— Въ Карlsruзской газетѣ напечатано слѣдующее: „Князь Канино (сынъ Люсіана Бонапарте), призванный въ Берлинъ, былъ принятъ при королевскомъ дворѣ очень радушно, и Король, въ теченіе нѣсколькихъ часовъ, бесѣдовалъ съ этимъ римскимъ гражданиномъ о великой и трудной задачѣ, рѣшеніе которой принялъ на себя Папа. При этомъ, какъ говорятъ, Его Величество отзывался о Папѣ въ такихъ одушевленныхъ выраженіяхъ, что князь Канино не могъ не удивляться сочувствію, выказанному протестантскимъ государемъ Пруссіи къ Пію IX-му. Какъ князь Канино не преминетъ, по возвращеніи своемъ въ Римъ, объявить о столь-дружественныхъ отзывахъ прусскаго монарха главѣ римской церкви, то это обстоятельство придастъ Папѣ еще болѣе рѣшимости — бодро и безбоязненно слѣдовать путемъ, который избранъ Его Святѣйшествомъ. Въ то же время, обнаруженный Пруссіимъ Королемъ образъ мыслей можетъ вывести Итальянцевъ изъ заблужденія, заставляющаго ихъ думать, будто Германія препятствуетъ развитію политическихъ улучшеній въ италійскихъ владѣніяхъ.“

23 Августа.

Изъ Вѣны, отъ 13-го с. м., пишутъ: „Здѣсь пронесся слухъ, будто-бы въ Луккѣ произошли безпокойства, въ слѣдствіе которыхъ Его Высочество герцогъ оставилъ лѣтнюю резиденцію, удалился со всею фамиліею въ княжество Массу и, въ силу существующихъ договоровъ, потребовалъ вооруженнаго посредничества со стороны Австріи. Впрочемъ, по письмамъ изъ Турина, отъ 10-го с. м., извѣстіе объ удаленіи герцога луккаго въ Массу не подтверждается.“

— Съ галиційской границы пишутъ, что, по ходатайству графа Стадіона, новаго губернатора австрійской Галиціи, прибывшаго въ Лембергъ 1-го Августа, третій изъ тамошнихъ мятежниковъ, молодой священникъ, помилованъ и освобожденъ отъ исполненія надъ нимъ смертнаго приговора.

— По извѣстіямъ изъ Кеннигсберга, отъ 11-го с. м., депутатъ фон-Барделлебенъ, письмомъ къ обер-президенту, дру Беттихеру, сложилъ съ себя званіе члена соединеннаго комитета.

Ф р а н ц і я .

Парижъ, 24 Августа.

По случаю исполненія семнадцати лѣтъ со времени восшествія своего на престолъ, Король помиловалъ слишкомъ 600 преступниковъ, кои, въ продолженіе заключенія своего въ тюрьмѣ, вели себя безукоризненно.

— Королева Христина возвратилась вчера изъ Гавра въ Парижъ, но такъ какъ она предполагала пробыть въ Гаврѣ до исхода Сентября, то полагаютъ, что полученія изъ Мадрита извѣстія ускорило ея возвращеніе. Герцогъ Немурскій, въ прошлую Пятницу, выѣхалъ съ своею супругою въ Компьень, въ Субботу осматривалъ лагерь и далъ большой обѣдъ генераламъ и офицерамъ. Герцогъ Омальскій, пробывъ нѣсколько дней въ замкѣ Э, отправился оттуда въ Субботу въ Байонну.

— Герцогъ Валенсія, маршалъ Нарваезъ, отправился вчера въ Мадридъ, какъ слышно, по приглашенію Королевы Изабеллы.

— Назначена коммисія подъ предсѣдательствомъ принца Монпансье, для произведенія разныхъ опы-

P r u s s i e .

Berlin, 22 sierpnia.

Пишутъ зъ Вieden: „Освідченіе P. Guizota w Izbie Parów, w przedmiocie interessów włoskich, sprawiło tu głębokie wrażenie. Zmiana polityki Ludwika Filipa, przedtém tak powolnej, okazuje się widocznie w sprawach półwyspu. Ostatecznego rozwiązania téj kwestyi oczekują w Listopadzie. Poruszenia wojsk na wielką stopę ustają, i bardzo być może, że wojska w Lombardzko-Weneckiem królestwie będą wzmocnione nie nagle, ale stopniowo, w oznaczonych peryodach czasu. Jakkolwiek bądź, przedsięwzięty niedawno środek okazuje się teraz mniej pożytecznym a nawet niewczesnym, i wszyscy są przekonani, że spokojność Lombardji może być utrzymaną przez ostrożne użycie środków zwyczajnych.“

— W gazecie wychodzącej w Karlsruhe, czytamy co następuje: „Xiąże Canino (syn Lucjana Bonapartego), który niedawno przejeżdżał przez Berlin, przyjęty był u królewskiego dworu z wielką uprzejmością, i Król przez kilka godzin rozmawiał z tym Rzymskim obywatelem o wielkiem i trudnem zadaniu, którego rozwiązanie wziął na siebie Papież. Przytém, jak mówią, Jego Kr. Mość wyrażał się o Papieżu w tak pełnych uczucia wyrazach, że Xiąże Canino nie mógł nie dziwić się współczuciu, wynurzonemu przez protestanckiego monarchę Prusski ku osobie Piusa IX. Ze zaś Xiąże Canino nie zaniecha zapewne, za powrotem do Rzymu, donieść mu o tak przyjaznym usposobieniu Króla Pruskiego, okoliczność ta doda Jego Świątobliwości więcej jeszcze energii, aby stanowczo i bez obawy postępował dalej w zawodzie, jaki sobie zakreślił. Odotego, okazany przez Króla Pruskiego sposób myślenia, może wyprowadzić Włochów z błędu, w którym się znajdują, myśląc, że Niemcy stoją na przeszkodzie rozwinięciu politycznych ulepszeń w krajach włoskich.“

Dnia 23 sierpnia.

Z Wiednia, d. 13 sierpnia piszą: „Rozeszła się tutaj pogłoska, jakoby w Lucec zaszły zaburzenia, w skutku których Xiąże tameczny opuścił letnią rezydencją i usunął się ze swoją rodziną do księstwa Massa na zasadzie zaś istniejących traktatów, zażądał zbrojnej interwencyi ze strony Austrii. Zresztą, podług listów z Turynu pod d. 10 sierpnia, wiadomość o usunięciu się Xięcia Lukki do Massy nie potwierdza się.“

— Z nadgranicz Galicyjskiej piszą, że w skutek wstąpienia się Hr. Stadiona, nowego Gubernatora austriackiej Galicyi, który przybył do Lwowa 1 sierpnia, otrześci z tamecznych buntowników, młody kapłan, otrzymał ulaskawienie i został uwolniony od kary śmierci.

— Podług wiadomości z Królewca, d. 11 sierpnia, deputowany von Bardeleben, w liście do Ober-Prezydenta P. Bettigera, złożył z siebie dostojność członka Połączonego Komitetu.

F r a n c y a .

Paryż, 24 sierpnia.

Król, z powodu siednastoletniej rocznicy swego wstąpienia na tron, ulaskawił przeszło sześciuset przestępców, którzy podczas więzienia sprawowali się nienaganie.

— Królowa Krystyna wróciła wczoraj z Hawru do Paryża; że zaś w pomienionem mieście miała bawić do końca września, wnoszą, że wiadomości z Hiszpanii nadeszły przyspieszyły jej powrót. Xiąże Nemours wyjechał zeszły Piątek, d. 21, z małżonką swoją do Compiègne, a Sobotę zjadł obóz i dał wielki obiad dla Jenerałów i oficerów. Xiąże Aumale, który kilka dni bawił w zamku E, udał się ztamtąd w Sobotę do Bajonny.

— Marszałek Narvaez, Xiąże Walencyi wyjechał wczoraj do Madrytu. Mówią, że go powołała Królowa Izabella.

— Wyznaczona została Kommissya, pod przewodnictwem Xięcia Montpensier, do przedsięwzięcia różnych doświadczeń.

товъ и соображенія достоинства взрывной хлопчатой бумаги.

— Къ учредителямъ, въ разныхъ мѣстахъ Франціи, такъ называемыхъ бесѣдъ избирательной реформы, *Journal des Débats* отзывается слѣдующими словами: „Мы знаемъ васъ! за 50 предъ симъ дѣтъ вы именовались клубами якобинцевъ.“

— Вчера, въ церкви Св. Магдалины совершена была панихида за упокой души герцогини Праленъ. Богослуженіе началось литургіею, на которой находилось до 150 чел. Посились слухи, что тѣло будетъ перевезено въ Корсику, но это не послѣдуетъ безъ предварительнаго согласія маршала. Домъ герцога въ Парижѣ и замокъ его Праленъ опечатаны судебнымъ порядкомъ, какъ на дѣтство его 9 дѣтей, изъ числа коихъ только старшая дочь за мужемъ въ Пьемонтѣ, а живеть всегда въ Туринѣ; другая, 18 лѣтъ, немедленно по смерти герцогини выѣхала къ своему дѣду, чтобы утѣшать его въ несчастіи. Четыре младшія дочери находятся теперь въ домѣ бабки, матери обвиненнаго, которая весьма уже стара и слѣпа, и ничего не знаетъ о преступленіи сына; при ней неотступно находятся теперь четыре ея дочери, г жи: Беаризъ, Сабранъ, Кальверъ и Гаркуръ. Три сына обвиненнаго герцога отвезены дядею въ замокъ подъ Мелуномъ, въ которомъ герцогъ жилъ предъ совершеніемъ преступленія. Ошибочно извѣщали что одинъ изъ сихъ сыновей женатъ. Престарѣлая герцогиня Праленъ — сестра гр. Бретеля. Убитая герцогиня принесла своему мужу приданого 110,000 фр. дохода въ рентахъ, и столько же досталось бы ей по смерти ея отца. Герцогъ получалъ столько же дохода. Дѣти герцога получаютъ наслѣдство послѣ своей бабки и послѣ маршала Себастиани а равно и по смерти генерала Тибурція Себастиани, брата ихъ дѣда, который хотя и женатъ, но не имѣетъ дѣтей. Несчастіе маршала возбуждаетъ всеобщее участіе, и многие полагаютъ, что онъ не перенесетъ этого удара. Слышно, что до полученія извѣстія о смерти своей дочери, онъ выѣхалъ изъ Женевы къ водамъ въ Ниццу. Правительство хотеть предложить допущенному отцу пареходъ, для перевезенія тѣла своей дочери въ Корсику.

— Говорятъ, что Король, подписывая повелѣніе о созваніи суда перовъ, сказалъ: „Я много испыталъ горестей съ 1830 года, но ни разу въ продолженіе моего царствованія не былъ огорченъ болѣе теперешняго.“

— Герцогъ Праленъ съ давняго уже времени жилъ въ несогласіи съ своею женою: отецъ ея, маршалъ Себастиани, и дядя герцога, герцогъ же Коани, вслѣдствіи старались примирить ихъ; говорятъ даже, что Король и Королева, а въ особенности принцесса Аделаида, удостоивавшая герцогиню Праленъ своимъ благорасположеніемъ, употребляли все старанія къ возстановленію добраго согласія между супругами Праленъ; герцогъ всегда былъ склоненъ къ примиренію, но герцогиня была, кажется, ревнива и вспыльчива. Герцогъ Праленъ пользовался благосклонностію принца Орлеанскаго, а по его смерти, герцога Немурскаго. До происшествія, онъ совершенно примирился съ супругою. Въ журналѣ *Droit* пишутъ: „Несчастливая герцогиня, безъ сомнѣнія, подозрѣвала своего мужа въ преступной связи съ гувернанткою Люзи; она, какъ слышно, хотѣла даже требовать развода, но герцогъ, слѣдуя благоразумному совѣту, согласился удалить гувернантку, которой герцогиня, изъ благодарности за воспитаніе меньшихъ ея дѣтей, назначила пожизненный пенсіонъ. При всемъ томъ, герцогъ весьма былъ недоволенъ поступками своей жены, которую обвинялъ въ разглашеніи домашнихъ распрей.“ Въ томъ же журналѣ пишутъ: что герцогъ, сожигая въ каминѣ своей халатъ, запятанный кровью, бросилъ въ огонь и кинжалъ, котораго рукоять сгорѣла; что въ спальнѣ герцогини снурокъ отъ колокольчика заброшенъ былъ на верхъ, и что въроятно послѣ продолжительной борьбы, приведенъ былъ въ движеніе другой колокольчикъ, отъ котораго снурокъ висѣлъ у камина. Лакей, первый вбѣжавшій въ спальню герцогини, увидѣвъ ее умирающею, бросился опростетью въ кабинетъ своего барина и замѣтилъ, какъ онъ умывалъ руки, обгащенные кровью. Въ каминѣ, въ коемъ находились остатки сожженнаго халата и кинжалъ, замѣченъ также были части шелковыхъ платковъ и салфетокъ, а также множества бумага. На вопросъ о причинѣ, по которой все это было сожжено, герцогъ едва былъ въ состояніи вымолвить нѣсколько несвязныхъ словъ.

ченъ и roztrząszenia wartości piorunującej bawełny w porównaniu z prochem strzelniczym.

— Do urządzających w różnych punktach Francji tak nazwane uczty reformy wyborczej, *Journal des Débats* odzywa się w te słowa: „Znamy was! przed 50 laty nazywaliście się klubami Jakobinów.“

— Wczoraj, w kościele św. Magdaleny, odbyło się żałobne nabożeństwo za duszę Xiężny Praslin, na którym znajdowało się około 150 osób. Mówiono wprawdzie, że ciało, które po nabożeństwie znówu do grobów zaniesiono, przewiezione będzie do Korsyki, ale zdaje się, że to bez poprzedniego zezwolenia Marszałka nie nastąpi. Dom Xięcia w Paryżu, jako też i zamek Praslin, w interesie, jego dziewięciorga dzieci, został sądownie opieczętowany. Tylko najstarsza córka jest poślubiona pewnemu Piemontczykowi i mieszka zwykle w Turynie. Druga, 18 letnia, zaraz po śmierci matki, wyjechała do dziada, dla ostudzenia miłej możliwości tak okropnego ciosu. Cztery młodsze córki znajdują się obecnie w domu matki Xięcia, która będąc w wieku nader podeszłym i ociemniała, nie wie nic o zbrodni swego syna. Ciągłe otaczają ją cztery jej córki, panie: Bearo, Sabran, Calvières i Harcourt. Trzej synowie oskarżonego Xięcia zawiezieni zostali przez stryja do zamku pod Melun, gdzie ojciec ich bawił przed popełnieniem zbrodni. Doniesiono błędnie, że jeden z tychże synów był ożenionym. Sędziwa Xiężna Praslin jest siostrą Hr. Bréteuil. Zabita Xiężna wniosła w posagu swemu małżonkowi 110 000 fr. dochodu w rentach, drugie tyle miało spaść na nią po zgonie jej ojca. Xiąże posiadał także samą intratę. Dzieci jego odziedziczą spadek po babce i po Marszałku Sebastianem, którego ich matka była jedyną córką, tudzież po Generale Tyburcinszu Sebastianem, bracie ich dziada, który lubo jest żonatym, nie ma jednakże potomków. Los sędziwego Marszałka wzbudza powszechnie społeczenie; wielu mniema, że przy swém słabym zdrowiu, ciosu tego przeżyć nie zdoła. Słychać, że przed odebraniem tej smutnej wiadomości, wyjechał z Genewy, udając się do wód w Nicęi. Rząd ma zamiar ofiarować nieszczęśliwemu ojcu parostatek, dla przewiezienia zwłok jego córki do Korsyki.

— Mówią, że Król podpisując postanowienie, zwołujące Sąd Parów, miał wyrzec: „Od 1830 r. wiele prób dotkniętych przeżyłem, lecz wypadek ten jest mi najboleśniejszym w całym mojem panowaniu.“

— Już od dawnego czasu Xiężna Praslin żyli z sobą w nieporozumieniu; Marszałek Sebastiani, ojciec zamordowanej, i Xiąże Coigny, wuj Xięcia, starali się najusilniej pojednać małżonków; mówią nawet, że Król i Królowa, a nadewszystko Xiężniczka Adelaida, która panią Praslin zaszczycała swoją przychylnością, dośladali całej usilności w celu przywrócenia dobrego porozumienia między nimi. Xiąże jakoby okazywał zawsze gotowość do spokojnego pożyicia, Xiężna zaś, jak się zdaje, była zazdrośna, i drażliwa. P. Praslin był osobistym przyjacielem Xięcia Orleanu, a po jego zgonie, Xięcia Nemours. Przed ostatnim krwawym wypadkiem zupełnie był z małżonką pojednany. W dzienniku *Droit* piszą: „Jest rzeczą niewątpliwą, że nieszczęśliwa Xiężna powzięła była podejrzenie, o występnych stosunkach męża swego z panuą Luzy, i miała nawet żądać rozłączenia; ale Xiąże, idąc za udzieloną mu światłą radą, zgodził się na oddalenie guwernantki, której Xiężna, przez wdzięczność za wychowanie jej najmłodszych dzieci, wyznaczyła dożywotnią pensją. Mimo to Xiąże głęboko był dotknięty postępowaniem swojej małżonki, której rozgłoszenie swarów domowych przypisywał.“ Tenże sam dziennik powiada: że Xiąże, razem z szlafrokiem swoim krwią zbroczonym, spalił także na kominku sztylet, którego rękojeść zgorzała, tudzież, że w sypialni Xiężny, sznur od dzwonka przy łóżku był w górę zarzucony, i że dopiero po długiej walce, Xiężna musiała dopaść drugiego dzwonka, od którego sznur wisiał przy kominku. Służący, który wpadł pierwszy do pokoju zamordowanej, widząc ją dogorywającą, pobiegł szybko do swego pana, i zastał go umywającego w miedziocy ręce, krwią zbroczone. W kominku, gdzie znaleziono spalony szlafrok i sztylet, spostrzeżono także szczątki chustek jedwabnych i serwet, jako też mnóstwa papierów. Xiąże, zapytany o powód tego spalania, ledwo mógł wyjąkać kilka wyrazów bez związku.

Производится исследование дѣла относительно обвиненій въ подкупѣ по устройству желѣзной дороги въ Мо. Въ послѣднюю Субботу собственнѣйшій судья Легонидекъ пригласилъ къ себѣ депутатовъ: Лербетта, Люно, и Гали, которые при преніяхъ палаты депутатовъ говорили противъ сего проекта. Г. Люно нѣтъ въ Парижѣ, а Г. Лербеттъ объявилъ, что если его допрашиваютъ какъ депутата, то онъ отказывается во всякомъ объясненіи на счетъ того, что имъ было сказано съ кассеры, ибо это противно независимости депутата, но какъ частное лице онъ ничего не знаетъ относительно сего дѣла.

— Говорятъ, что для устранения такихъ случаевъ, которые произошли при разрѣшеніи копей въ Алжиріи, военный министръ постановилъ, чтобы подобнаго рода разрѣшенія даваемы были впредь посредствомъ публичныхъ торговъ.

— Поговариваютъ о введеніи въ употребленіе слоновъ въ алжирской арміи. Известно, что Карфагеняне имѣли много слоновъ, которыхъ употребляли во время войны, а въ настоящее время, Англичане, при своей Остъ-Индской арміи, содержатъ ихъ слишкомъ 6,000, и извлекаютъ изъ этого значительную пользу.

— Въ сегодняшнемъ Монитерѣ сообщаютъ, что герцогъ Праленъ скончался вчера, въ пять часовъ пополудни, въ Люксембургскомъ замкѣ. По заключенію химиковъ, причиною его смерти былъ значительный приемъ мышьяка, къ которому онъ прибѣгнулъ въ то время, когда павшее на него подозрѣніе сдѣлалось столь сильнымъ, что его арестовали и предали суду. Сильная рвота, кою онъ страдалъ въ Среду вечеромъ и въ Четвертокъ, кажется, только замедлила дѣйствіе яда, возобновившееся со всею силою въ Воскресенье.

— Въ *Journal des Débats*, подтверждая эти обстоятельства, присовокупляютъ, что, по арестованіи герцога Пралена, найдена была въ его карманѣ пустая скляночка, въ коей остатокъ жидкости, какъ по химическому изслѣдованію, оказалось, заключалъ въ себѣ такое количество мышьяка, что его достаточно было бы для отравленія нѣсколькихъ человекъ.

— Изъ сообщеній нѣкоторыхъ французскихъ газетъ видно, что существуетъ сомнѣніе на счетъ того, послѣдовала ли смерть герцога Пралена отъ принятой имъ отравы еще въ собственной своей квартирѣ, или, онъ имѣлъ возможность отравиться вторично въ Люксембургской тюрьмѣ.

— Вѣсть о смерти герцога Пралена не произвела въ Парижѣ особеннаго впечатлѣнія, потому что публика за нѣсколько дней была уже къ тому приготовлена. Сегодня, въ 4 часа утра, тѣло умершаго было анатомировано, а завтра будетъ погребено. Начальникъ полиціи общей безопасности, Г. Аларъ, также многіе его агенты и камердинеръ герцога, какъ слышно, арестованы, для произведенія изслѣдованія, какимъ образомъ герцогъ, при бдительномъ за нимъ присмотрѣ, могъ принять ядъ. По случаю смерти герцога Пралена, производство дѣла въ судѣ перовъ, по мнѣнію дѣшевнхъ газетъ, прекратится; но процессъ противъ дѣвочки Люзи будетъ производиться въ обыкновенномъ уголовномъ судѣ. Со времени помѣщенія герцога Пралена въ Люксембургскомъ замкѣ, все усилія склонить его къ признанію, были тщетны.

— Въ *la Patrie* сообщаютъ: Канцлеръ и комиссія суда перовъ отправились вчера, до-полудня, въ заключеніе герцога Пралена. Его нашли въ постелѣ сильно страдающимъ, вѣрно въ слѣдствіе прежде принятаго имъ яда. Герцогъ сначала съ большимъ затрудненіемъ отвѣчалъ на вопросы канцлера, постоянно приглашавшаго его, чтобы онъ успокоился, а потомъ отвѣчалъ искренно. Герцогъ во время сего допроса нѣсколько разъ заливался горькими слезами. О послѣдствіяхъ сего допроса члены комиссіи сохраняютъ глубочайшее молчаніе.

— Сегодня до-полудня нѣсколько полицейскихъ чиновниковъ приступили къ обыску дома Себастьяни и квартиръ обихъ любовницъ герцога, которыя были гувернантками при его дѣтяхъ. Переписка, найденная въ квартирѣ дѣвочки Люзи, была пересматриваема комиссіею суда перовъ, которая также допрашивала и гувернантокъ. Люзи обнаруживала совершенное спокойствіе, и по видимому не имѣла ни малѣйшаго опасенія на счетъ слѣдствія; она созналась, что нѣсколько разъ отвѣчала съ досадою герцогинѣ Праленъ, ревности и раздраженія которой опасалась. Она была поводомъ къ частымъ ссорамъ между герцогомъ и герцогинею. Герцогиня подозрѣ-

— Одбыва się ciągle śledztwo co do obwinień o przekupstwo przy kolei żelaznej do Meaux. W ostatnią Sobotę, d. 22, Sędzia instrukcyjny Legonidec, wezwał przed siebie Deputowanych Lherbette, Luneau i Galis, którzy przy rozprawach Izby Deputowanych przeciw temu projektowi mówili. Ale P. Luneau nie znajduje się w Paryżu, P. Lherbette zaś oświadczył, że jeżeli jest pytany jako Deputowany, odmówi wszelkiego objaśnienia względem tego, co na mównicy powiedział, gdyż to nadwiera niezawisłość Deputowanego, zaś jako prywatna osoba nie o tym interesie wie.

— Głoszą, że aby uniknąć powódnień się okoliczności podobnych do tej, jaka zaszła przy koncessyi na kopalnie w Algierji, Minister wojny postanowił, aby koncessye tego rodzaju otrzymywane były na przyszłość przez publiczne licytacje.

— Jest mowa o użyciu słoniów w armii Algierskiej, tak do juków jako i do pociągu. Wiadomo, że Kartagińczycy mieli wiele słoniów, których do wojen swych używali, a i w tej chwili Anglicy, przy swjej armii w Indjach Wschodnich, mają ich przeszło 6,000 i największe z nich ciągną korzyści.

— Dzisiejszy *Monitor Paryzki* donosi, że Xiążę Praslin zakończył życie wczoraj o godzinie 5-jej, w pałacu Luxemburskim. Przyczyną tej śmierci, podług zdania biegłych, była trucizna arseniku, wziętego w znacznej dozie, w chwili, gdy padające nań podejrzenie stawało się tak wyraźnem, iż sam uznał, że przed sąd stawionym być musi. Ofiite womity, których doświadczał we Srodę (d. 18) wieczorem i przez Czwartek, zdaje się, że tylko opóźniły działanie trucizny, które, po ustaniu womitów, wznowiło się w całej mocy w Niedzielę.

— Dziennik *Journal des Débats*, potwierdzając powyższą wiadomość, wzmiankuje, że przy arestowaniu Xięcia Praslin, znaleziono w jego kieszeni flaszczykę wypróżnioną, w której pozostałe krople płynu, jak się z analizy chemicznej przekonano, zawierały w sobie tak wielką ilość arseniku, iż wystarczyłaby na otrucie kilku osób.

— Z innych jednak francuzkich dzienników okazuje się, że wielka zachodzi wątpliwość, czy śmierć Xięcia jest skutkiem trucizny zażytej przez niego jeszcze w jego mieszkaniu, lub też, czy nie miał sposobności otrucia się powtórnie w więzieniu Luxemburskiem.

— Więść o śmierci Xięcia Praslin nie zrobiła żadnego szczególnego wrażenia w Paryżu, gdyż już do tego publiczność od kilku dni była przygotowana. Dziś rano, o godzinie 4-jej, odbyło sekcya ciała zmarłego, którego pochowanie nastąpi jutro rano. Naczelnik policyi bezpieczeństwa, P. Allard, równie jak wielu jego agentów i jeden z kamerdynerów Xięcia mieli być arestowani, dla wysledzenia, jakim sposobem Xiążę Praslin, przy czujnym dozorze, mógł wziąć truciznę. Ze śmiercią Xięcia Praslin, process kryminalny kończy się przed Sądem Parów, lecz ma być wytoczony przed Sądy zwyczajne, przeciwko paninie Luzy. Od chwili przewiezienia Xięcia do pałacu Luxemburskiego, próżnemi były wszelkie usiłowania, aby go skłonić do wyznania winy.

— W *la Patrie* czytamy: Kanclerz i Komissya Sądu Parów udała się wczoraj przed południem do więzienia Xięcia Praslin. Znaleziono go w łóżku mocno cierpiącego, zapewne w skutku dawniej wziętej trucizny. Xiążę z początku odpowiadać miał z wielką trudnością na pytania Kanclerza, który go ciągle wzywał, aby odpoczął, później zaś odpowiadał prędko i bez namysłu; przyczem kilka razy zalewał się rzewnymi łzami. O wypadku tego badania członkowie Komissyi najgłębsze zachowują milczenie.

— Dziś przed południem kilku Kommissarzy policyjnych przystąpili do przeszukiwań w pałacu Sebastiani i w mieszkaniach obiedwoch kochanek Xięcia, które obie były guvernantkami przy jego rodzinie. Korrespondencye zabrane w mieszkaniu panny Luzy, przeglądane były przez Komissyą Sądu Parów, która też przesłuchiwała ją samą. Obwiniona okazywała największą spokojność, i nie zdawała się mieć najmniejszej obawy o wypadek śledztwa, o ile to ją samę dotyczy. Wyznała, że kilka razy z żywością odpowiedziała Xiężnie Praslin, której zazdrości i gwałtownych uniesień zawsze się obawiała, oraz że była powodem do częstych kłótni między Xięciem i Xiężną. Xiężna miała podejrzenie o jej stosunkach z Xięciem i w

вала Люзи въ непозволительныхъ связяхъ съ герцогомъ и изъясняла часто ей свое неудовольствіе. Больше же всего раздосадовало герцогиню путешествіе, совершенное ея мужемъ въ Корсику, за два предъ симъ года, съ двумя старшими дочерьми и дѣвичествомъ Люзи. Только за мѣсяць предъ симъ герцогиня успѣла удалить изъ своего дома Люзи. Герцогъ тотчасъ послѣ своего пріѣзда въ Парижъ, 17 Августа, вечеромъ посетилъ Люзи вмѣстѣ съ своими двумя дочерьми, не сказавъ нич-го герцогинѣ, которая, узнавъ объ этомъ, сильно упрекала его.

— Въ дополнительной суммѣ на нынѣшній годъ находится, кромѣ отпущенныхъ 48,000 фр. на кресты и ленты почетнаго легіона, еще новыхъ 55,676 фр., для заготовленія самаго матеріала для сказанныхъ украшеній. Къ этому жур. *Sic'e* присовокупляетъ замѣчаніе, что къ 9,938 кавалерамъ почетнаго легіона, пожалованнымъ съ 1842 по 1846 годъ, прибыло 1359 новыхъ; слѣдовательно однимъ настоящимъ Сульта-Гизовскимъ кабинетомъ пожаловано уже 11,297 командоровъ, офицеровъ и кавалеровъ сего ордена.

26 Августа.

Извѣстіе о смерти Пралена сообщено было, того же вчера въ замокъ Э. Въ Люксембургскомъ дворцѣ и въ зданіи министерства юстиціи происходили вчера и третьяго дня совѣщанія. Вчера въ 10-ть часовъ утра, президентъ палаты перовъ, герцогъ Пакле, былъ у министра юстиціи Г. Гебера. Сегодня по полудни собирався министерскій совѣтъ, для разсмотрѣнія прошенія фамиліи Праленъ, о выдачѣ тѣла умершаго герцога. Слышно, что совѣтъ постановилъ, чтобы тѣло его погребено было въ ту же ночь, безъ всякой пышности, на Монпарнасскомъ кладбищѣ. На гробъ его будетъ положенъ камень безъ означенія фамиліи и безъ всякой надписи.

— Дѣвица Люзи содержится подѣ строгимъ надзоромъ въ *Conciergerie*; ей дозволяютъ только прогуливаться по два часа въ день на тюремномъ дворѣ. Она кажется задумчивою и печальною; на лицѣ ея замѣтна необыкновенная блѣдность. Поводъ къ ссорѣ между супругами, окончившейся смертію герцогини Праленъ, подалъ, какъ разсказываютъ, букетъ цвѣтовъ, который, герцогъ, тотчасъ по прибытіи въ Парижъ, послалъ дѣвицѣ Люзи. По медицинскому свидѣтельству на шеѣ убитой найдены были пять ранъ, величиною, отъ 5 до 6 сантиметровъ. Сверхъ того на тѣлѣ ея, на плѣчахъ и рукахъ, оказались знаки болѣе или менѣе глубокіе, отъ ударовъ кинжала. Одна рука была пробита насквозь, и палецъ у оной почти оторванъ. Очевидно что несчастная жертва старалась отклонить отъ себя или выхватить смертоносное оружіе; потому что не только ладони но и поверхность кистей покрыта была ранами, нанесенными повидимому кинжаломъ.

— Въ *Journal des Débats* пишутъ, что по послѣднимъ извѣстіямъ изъ Испаніи, Королева поручила герцогу Валенціи (маршалу Парвазу) образовать новый кабинетъ.

А н г л і я.

Лондонъ, 19 Августа.

Королева, съ своимъ супругомъ, принцемъ Валлійскимъ и наследною принцессою, въ сопровожденіи герцога Лейнингенскаго, герцога и герцогини Норфолькскихъ, графа Грея, Виконта Жоселена, генераль-маіора Вемиси и сэръ Джемса Клерка, прибыла 21 с. м., въ Субботу, въ Лагганъ, мѣстопробываніе виконта Аберкорна.

— Инфантъ Донъ Жуанъ испанскій, младшій братъ графа Монтеolina, пріѣхавшій сюда третьяго дня, отправился тотчасъ въ Комбермарское аббатство, гдѣ житеть его братъ.

— 12-го числа с. м., скончался здѣсь, въ своемъ загородномъ домѣ, Римско-католическій епископъ лондонской епархіи, Гриффитъ.

Б е л г і я.

Брюссель, 14 Августа.

Новые министры собрались въ первый разъ на совѣщаніе 13 с. м. Они сообщили циркуляромъ губернаторамъ провинцій свои политическія мнѣнія, и по сему случаю въ журналъ *Independance* пишутъ, что послѣ преобразованія кабинета, онъ переходитъ

nurzała częste przeciwko niej żale. Co zaś najwięcej przyczyniło się do oburzenia Xiężny, to podróż, którą jej mąż przed dwóma laty z panną Luzy do Korsyki, odbył i na którą wziął także swoje dwie najstarsze córki. Dopiero przed miesiącem udało się Xiężnie osiągnąć wydalenie panny Luzy ze swego domu. Xiążę zaraz po swém przybyciu do Paryża, dnia 17 sierpnia w wieczór, odwiedził w towarzystwie dwóch swych córek pannę Luzy, nie wspomniawszy nie Xiężnie, która gdy się dowiedziała o tém, gwałtowne czyniła mu wyrzuty.

— W tegorocznej summie dodatkowego kredytu, znajdujemy, prócz zezwolonych 48,000 fr. na krzyże i wstęgi Legii honorowej, jeszcze nowych 55,676 fr. na zakupienie samego materiału do ozdób pomienionych. Na to dz. *Siècle* czyni uwagę, iż do 9,938 kawalerów Legii Honorowej, utworzonych od roku 1842 do 1846, przybyło świeżo 1,359 nowych; przeto sam obecny Soult Guizotowski gabinet mianował już 11,297 dygnitarzy, komandorów oficerów i kawalerów tegoż orderu.

Dnia 26 sierpnia.

Doniesienie o śmierci Xięcia Praslin, tegoż samego wieczora, kiedy ta nastąpiła, posłano do zamku Eu. W pałacu Luxemburskim i w hotelu Ministerstwa sprawiedliwości, onegdaj i wczoraj, odbywano konferencye i narady. Wczoraj, przed południem, od godziny 10, Prezes Izby Parów, Xiążę Pasquier, bawił długo u Ministra sprawiedliwości P. Hebert. Dziś, po południu, miała się zebrać rada ministeryalna, aby postanowić o prośbie rodziny Praslin, względem wydania jej ciała Xięcia. Słychać, że postanowiono, aby ciało jego, téj nocy, bez żadnej wystawy, pochowane zostało na cmentarzu Mont-parnasse. Prosty kamień, bez wyrażenia nazwiska i żadnego napisu, ma grób jego pokrywać.

— Panna Luzy ciągle jest ściśle trzymaną w *Conciergerie*; wolno jej tylko używać codziennie dwugodzinnej przechadzki po podwórzu więzienia. Wydaje się być znużoną i zamysłoną. Twarz ma bardzo bladą. Powodem do zajścia między małżonkami, które śmierć Xiężny Praslin poprzedziło, miał być bukiet kwiatów, który Xiążę, zaraz po swém do Paryża przybyciu, posłał pannie Luzy. Podług zdania lekarzy, zamordowana miała pięć ran na szyi, każda na pięć do sześciu centymetrów długości. Ciało jej, ramiona i ręce, miały na sobie ślady muięj więcej głębokich uderzeń sztyletem. Ręka jedna była przebita, a palec teje prawie odcięty. Widoczną jest rzeczą, że nieszczęśliwa usiłowała mordercze żelazo wyrwać z ręki zabójcy lub przynajmniej od siebie oddalić; gdyż nie tylko dłonie, ale i z wierzchu ręce są okryte ranami, które też od sztyletu zdają się pochodzić.

— Czytamy w *Journal des Débats*: „Podług najświeższych doniesień z Madrytu, Marszałek Narvaez, Xiążę Valencyi, został upoważniony przez Królowę do utworzenia nowego gabinetu.“

А н г л і я.

Лондонъ, 19 sierpnia.

Królowa z małżonkiem swym i dziećmi: Xięciem Wali i Xiężniczką następczynią, w towarzystwie Xięcia Leiningen, Xięcia i Xiężny Norfolk, Hrabiego Grey, wice-Hrabiny Jocelyn, Jenerała Majora Wemys i Sir James Clarka, w Sobotę, 21-go b. m. przybyła do Laggan, siedziska Margrabiego Abercorn na Ardvreckin.

— Infant Don Juan Hiszpański, młodszy brat Hr. Montemolin, przybył tu wczoraj i odjechał natychmiast do opactwa Combermere, gdzie brat jego mieszka.

— Dnia 12 b. m. umarł tu w swoim miejskim mieszkaniu, czcigodny JX. Dr. Griffiths, rzymsko-katolicki Biskup diecezji Londyński.

Б е л г і я.

Bruxella, 16 sierpnia.

Nowi Ministrowie zebraли się po raz piérwszy na radę dnia 13-go b. m., i uwiadomili okólnikiem Gubernatorów prowincyi o swoich zasadach; z tego powodu dziennik *Independance* oświadcza, że po zmianie gabinetu, przechodzi na stronę ministeryalną. Mówią, że Mi-

на сторону министровъ. Говорятъ, что министры намѣрены созвать провинціальныя штаты Фландрій, для совѣщаній о способахъ къ скорому и дѣятельному улучшенію состоянія этихъ провинцій. Отъ этой мѣры ожидать должно благоприятныхъ послѣдствій, если только министерство исполнитъ свое намѣреніе.

— Железная дорога изъ Антверпена въ Гентъ открыта для публики на всемъ своемъ протяженіи.

— Въ деревнѣ Скоккель случилось печальное происшествіе: Баронъ Мертенсъ, отправившись послѣ обеда въ паркъ на прогулку, замѣтилъ двоихъ дѣтей, играющихъ на улицѣ. Раздосадованный этимъ, онъ схватилъ ружье, и старшаго изъ дѣтей, семилѣтняго мальчика, убилъ на мѣстѣ. Баронъ тотчасъ удалился въ замокъ; судебное слѣдствіе уже началось. Что его заставило совершить это преступленіе, донынѣ неизвѣстно.

ШВЕЙЦАРІЯ.

Во многихъ французскихъ журналахъ помѣщено слѣдующее письмо изъ Берна, отъ 13-го Августа: „Въ Бернѣ много говорятъ о нотѣ лорда Пальмерстона, переданной президенту сейма англійскимъ повѣреннымъ въ дѣлахъ, на аудіенціи, которая потребована и дана 12-го с. м., въ полдень. Въ сущности, вотъ содержаніе этой ноты: 1) Англія не станетъ вмѣшиваться въ дѣла Швейцаріи; 2) Швейцарія имѣетъ право устроить свои внутреннія дѣла, какъ ей кажется лучше; 3) Англія полагается на энергію вышшняго президента сейма и вѣритъ, что онъ заставитъ уважать сдѣланныя сеймомъ постановленія“

— Швейцарскій сеймъ, въ засѣданіи 16 Августа, принялъ резолюцію чрезвычайной важности, назначивъ комиссію для разсмотрѣнія вопроса объ основномъ законѣ.

ИТАЛІЯ.

Римъ, 6 Августа.

Къ дѣламъ христіанской любви Пія IX, надобно преимущественно отнести примиреніе обѣихъ столицъ церковной области: Рима и Болоньи, которыя съ незапамятныхъ временъ находились во взаимной враждѣ. Болонья предупредила въ этомъ примиреніи старшую сестру свою, препроводивъ къ ней въ залогъ любви и мира толь богато вышитый штандартъ, который нынѣ, при учрежденіи національной гвардіи, получилъ важное назначеніе. Чтобы достойнымъ образомъ отблагодарить на это Болонцевъ, здѣсь уредилось общество изъ знатныхъ лицъ, которое вознамѣрилось препроводить къ нимъ символъ братской любви. Но что могло быть болѣе соответственнымъ сей дѣли, какъ не изображеніе Пія IX? Камилъ Пиструччи, знаменитый ваятель, получилъ лестное порученіе сдѣлать изъ мрамора бюстъ Его Святѣйшества. Нынѣ бюстъ сей конченъ; онъ отличается удивительнымъ сходствомъ, и въ отношеніи отдалки приобрѣлъ общее одобреніе. На дняхъ Его Святѣйшество удостоилъ своимъ посѣщеніемъ мастерскую сего артиста, и опершись о пьедесталъ бюста, украшенный гербами обоихъ городовъ, снисходительно разговаривалъ съ артистомъ и объявилъ ему за его работу совершенное свое удовольствіе.

— Заключеніе извѣстнаго Дженауаро, называющагося также Дженауарачіо, трастевринскаго зачинщика безпокойствъ со временъ Григорія, можетъ произвести важныя послѣдствія. Вскорѣ послѣ него арестованъ былъ также его соучастникъ, Мертуцетто, который также запятанъ не однимъ провавшимъ преступленіемъ. Даже арестовали слишкомъ десять человекъ карabinieri. Нашли бомбу, начиненную двумя фунтами пороха, которую на прошедшей недѣлѣ хотѣли бросить въ средину процессіи, которая однако совершена была благополучно, и на которой, какъ извѣстно, находились кардиналъ статс-секретарь и временный Римскій губернаторъ, Моранди.

7 Августа.

Реформа продолжается постоянно по всемъ вѣдомствамъ государственнаго управленія. Недавно издано новое постановленіе относительно булочниковъ, и определены надсмотрщики, долженствующіе наблюдать за строгимъ исполненіемъ онаго. Вскорѣ также послѣдуетъ большая реформа по учрежденію тюремъ, которыя донынѣ находились въ самомъ жалкомъ состоя-

nistrowie зwołają radę prowincjonalną obojęd Flandrii, w celu naradzenia się nad sposobami, mogącemi najspieszniej i najskuteczniej wpłynąć na polepszenie stanu tych prowincyi. Po tym kroku spodziewać się należy najpomyślniejszych wypadków; gabinet zaś spełni daną w swoim programacie obietnicę.

— Cała przestrzeń drogi żelaznej od Antwerpii do Gandawy, dla publiczności otworzoną została.

— We wsi Skokkel zdarzył się smutny wypadek: Baron Mertens, udając się po obiedzie do parku na przechadzkę, postrzegł dwoje dzieci bawiące się na ulicy. Rozgniewany tѣm, porwał strzelbę i starsze z nich, 7-letniego chłopca, na miejscu trupem kładzie. Baron oddał się natychmiast z zamku; śledztwo sądowe się rozpoczęło. Co go do tѣj tѣj zbrodni skłoniło, dotąd niewiadomo.

ШВАЙЦАРІЯ.

W wielu dziennikach francuzkich umieszczono następujący list z Bernu, pod d. 13 sierpnia: „W Bernie wiele rozprawiają o nocie Lorda Palmerstona, wręconej Prezesowi Sejmu przez angielskiego pełnomocnika, na posłuchaniu, którego tenże żądał i otrzymał d. 12 lipca o południu. Oto jest w krótkości treść tѣj noty: 1) Anglia mieszczą się nie będzie w interessa Szwajcaryi; 2) Szwajcarya ma prawo urządzić swoje interesa jak się jej zdaje najlepiej; 3) Anglia ufa energii terażniejszego Prezesa Sejmu, i wierzy, że będzie umiał zjednać poszanowanie dla postanowień Sejmu“

— Szwajcarski Sejm, na posiedzenia d. 16 sierpnia, uchwalił postanowienie nadzwyczajnej ważności, wyznaczając Komisją do roztrząsania kwestyi o prawie zasadniczym Związku.

ВАРООНУ.

Рzymъ, 6 сierpnia.

Do cudów, jakich Pius IX dokazał przez swoją dobroć i miłość chrześcijańską, należy przedewszystkiem pojednanie obu stolic Państwa Kościelnego: Rzymu i Bolonii, które od wieków zostawały z sobą we wzajemnych nieprzyjaznych stosunkach. Bolonia uprzedziła w tѣm starszą swoją siostrę, przesyłając jej w zakład miłości i zgody, ową bogatą haftowaną chorągiew, która teraz przy urządzeniu gwardyi narodowej wyższe otrzymała znaczenie. Dla wywzajemnienia się Bolonii, zawiązało się tu товариство znakomitych osób, które postanowiło przesłać Bolonczykom symbol miłości braterskiej. Coż mogło być na ten cel stosowniejszego, jak wizerunek Piusa IX? Kamil Pistrucchi, znakomity rzeźbiarz, otrzymał zaszczytne polecenie zrobienia z marmuru popiersia Jego Świątobliwości. Popiersie to zostało właśnie ukończone, odznacza się uderzającym podobieństwem, i pod względem wykonania zyskało tu powszechne pochwały. W tych dniach, sam Ojciec św. zaszczycił swemi odwiedzinami pracownię tego artysty, i wsparłszy się o piedestał, ozdobiony kolorowymi płytami marmurowymi oraz herbami obu miast, rozmawiał oprzejmie z artystą i oświadczył mu zupełnie zadowolnienie z jego roboty.

— Увѣзненіе глосного Генуаро, званого также Генуарачіо, трастевринскаго прwодзеечъ луду з czasów Grzegorza, ważne mieć może następności. Merluzetto, współnik jego, na którym ciąży także nie jedno krwawe przestępstwo, wkrótce ponim dostał się do więzienia. Nawet kilkusetu karabinieri uwieziono podobnie. Znalezione także dwoma funtami prochu naładowaną bombę, która w przeszłą niedzielę miała być rzuconą pośród processyi, która się jednak szczęśliwie odbyła, a na której, jak wiadomo, znajdowali się Kardynał Sekretarz Stanu i tymczasowy Gubernator Rzymu, Morandi.

Dnia 7 сierpnia.

Czynność na drodze reformy, trwa ciągle we wszystkich wydziałach administracji. Wydanem zostało nowe rozporządzenie względem piekarzy, i ustanowieni publiczni dozorey, mający czuwać nad ściśłem jego wypełnieniem. Ma być też wkrótce zaprowadzona wielka reforma w urządzeniu więzień, które się dotąd w opłakanym znajdowały stanie, i dopięro od wstąpienia na tron Piusa IX,

ни, и только со вступленія на престолъ Пиа IX получили улучшение въ нѣкоторыхъ частяхъ своихъ. Одно пониженіе пошлины съ соли, уменьшило доходъ до 25,000 скуди; но за то можно допустить, что количество потребляемой въ церковной области соли, обходится нынѣ потребителямъ дешевле вдвое или и больше. Для учрежденія національной гвардіи въ провинціяхъ, назначена особая коммисія.

— Число періодическихъ изданій увеличивается здѣсь со дня на день; вчера вышелъ первый номеръ новой политической газеты.

— Удаленіе гоф-маршала (*Maggiorduomo*) и немедленное назначеніе его преемника составляетъ такое необыкновенное обстоятельство, что подаетъ поводъ къ разнымъ толкамъ на счетъ побудительной причины этой мѣры, хотя съ достоверностію ничего донынѣ неизвѣстно.

— Государственнымъ казначеемъ наименованъ монс. Морикини, коего общая молва, за нѣсколько предъ симъ дней, назначала, то въ Англію, то въ Константинополь, то во-кругъ свѣта. Этотъ выборъ возбуждаетъ большія надежды.

— Дѣло о заключенныхъ заговорщикахъ подвигается впередъ подъ вѣдѣніемъ Монс. Моранди. Аресты постоянно продолжаются. Губернаторъ принимаетъ уже посѣтителей въ 6 часовъ по полуночи, а въ 11 часовъ по полудни онъ еще занятъ въ кабинетѣ. Всѣ его помощники трудятся съ такимъ же усердіемъ

9 Августа.

Съ итальянскихъ границъ сообщаютъ отъ 15-го Августа: Утверждаютъ съ достоверностію, что англійское правительство препроводило австрійскому кабинету ноту, въ которой объявляетъ себя противъ интервенціи въ церковной области, и объявляетъ какія произойти бы затрудненія, еслибы Франція укрѣпилась на какомъ либо прибрежномъ пунктѣ сей страны. Въ заключеніе лордъ Пальмерстонъ говоритъ, что англійское правительство не можетъ быть равнодушнымъ зрителемъ этихъ событій, и должно предпринять мѣры, которыхъ требуютъ обстоятельства.

Въ отвѣтъ на это, Австрія сослалась на обстоятельства, происшедшія въ Португаліи, объявляя при томъ, что она рѣшится на интервенцію въ крайнемъ только случаѣ, то есть тогда, когда событія въ церковной области нарушатъ спокойствіе въ ея владѣніяхъ. Въ такомъ случаѣ ничто не удержало бы ее отъ мѣры, которой требуетъ сохраненіе собственныхъ владѣній. Такого же рода объявленіе, Австрія препроводила также Парижскому и Римскому кабинетамъ.

— Всѣмъ иностраннымъ миссіямъ сообщена нота статс-секретаріата, протестующая противъ появленія австрійскихъ войскъ въ Феррарѣ; занятіе этими войсками цитадели основано на вѣскомъ трактатѣ.

Испанія.

Мадридъ, 6 Августа.

Здѣсь отыскиваютъ сочинителя возмутительной прокламаціи, которая отъ имени Короля д. н. Франціска призываетъ народъ къ испроверженію всего существующаго порядка вещей. Прокламація эта была напечатана, и при безименномъ письмѣ препровождена къ Королю, который отослалъ ее къ министру внутреннихъ дѣлъ. Въ слѣдствіе сего велѣли подвергнуть строгому обыску всѣ типографіи столицы, какъ для отысканія сочинителя сей прокламаціи, такъ равно и для воспрепятствованія дальнѣйшему распространенію оной.

— У насъ произошло еще нѣсколько другихъ сценъ кровопролитной драмы, которую Каталонскій генераль-капитанъ приказываетъ представлять „въ утѣшеніе арміи.“ Въ Матаро находилось 5 человекъ карлистовъ, захваченныхъ въ плѣнъ, которые имѣли быть разстрѣляны. Жители сжалившись надъ участіемъ сихъ несчастныхъ, кои, какъ оказалось, не пролили еще ни одной капли крови, обратились къ генераль-капитану съ просьбою о помилованіи. Этихъ плѣнниковъ, по обыкновенію, приготавливали уже къ смерти въ темномъ придѣлѣ, какъ генераль-капитанъ велѣлъ извѣстить ихъ, что во вниманіе къ ихъ юности и незначительности вины, даруетъ имъ жизнь. Несчастные, будучи убѣждены въ неминуемой смерти, столь спльно были поражены симъ радостнымъ извѣщеніемъ, что оказалась необходимость открыть имъ кровь. Между тѣмъ когда ихъ родственники прибыли въ заклю-

въ нѣкоторыхъ szczegółахъ улучшены были. Само знѣженіе podatku od soli, umniejszilo skarbowi dochodu o 25,000 skudów: ale też można przypuścić, że ilość spożywaney soli w Państwie Rzymskiem, dwa, albo i więcej razy tyle mniej teraz spożywającem kosztuje. Do urzędzenia gwa dy narodowej po prowincjach wyznaczoną została osobna Kommissya.

— Liczba pism peryodycznych powiększa się tu ciągle; wczoraj znowu zaczęło wychodzić nowe politycznej treści.

— Usunięcie Marszałka dworu (*Maggiorduomo*) i mianowanie zaraz jego następcy, jest tu rzeczą tak niezwyyczajną, iż naturalnie różnego rodzaju pogłoski starają się wyjaśnić tego przyczynę: lubo z pewnością nic dotąd nie jest wiadomo.

— Podskarbin mianowany został Monsignore Morichini, którego wieść przeznaczoną przed kilku dniami, to do Anglii, to do Konstantynopola, to na podróż wizytacyjną na około świata. Wybór ten obudza wielkie nadzieje.

— Process przeciwko uwięzionym spiskowym postępuje czynnie pod przewodnictwem P. Morandi. Uwięzienia trwają ciągle. Wspomniony Gubernator przyjmuje odwiedziny już o godz. 6 z rana, a wieczorem o godz. 11 można go jeszcze zastać przy biurku. Wszyscy jego pomocnicy pracują z równą gorliwością.

Dnia 9 sierpnia

Od granic włoskich piszą pod d. 15 sierpnia do gazety *Manheimskiej*: Zapewniają stanowczo, że rząd angielski przesłał gabinetowi austriackiemu notę, w której oświadczą się przeciw interwencji w Państwie Kościelnem i wykazuje, jakieby mogły wynikać zawiśnięcia, gdyby Francya usadowiła się na jakim punkcie przybrzeżnym tegoż kraju. Lord Palmerston dodaje w końcu, że rząd angielski nie może pozostać spokojnym widzem tych wypadków, ale że musi przedsięwziąć środki, jakich okoliczności wymagają.

W odpowiedzi Austria miała przypomnieć okoliczności zaszłe w Portugalii, oświadczając zarazem, że nie przystąpi do interwencji, chyba tylko w ostateczności, gdyby wypadki w Państwie Kościelnem naruszyły spokojność w jej krajach. W takim atoli przypadku, nieby ją nie wstrzymało od kroku, jakiegoby wymagało zachowanie własnych jej krajów. Podobną deklaracyę miała Austria przesłać także gabinetom Paryżkiemu i Rzymskiemu.

— Wszystkim zagranicznym poselstwom doręczoną została nota okólna Sekretaryatu Stanu, protestująca przeciw ukazanu się wojska austriackiego w mieście Ferrarze; że cytadella zajęta jest przez też wojska, to zasada się, jak wiadomo, na traktacie Wiedeńskim.

Hiszpania.

Madryt, 6 sierpnia.

Śledzą tu autorów buutowniczej odezwy, która w imieniu Króla Don Franciszka, wzywa lud do stracenia i obalenia całego istnącego rzeczy porządku. Sama odezwa była drukowana, i przy bezimennym liście przesłana Królowi, który ją odesłał Ministrowi spraw wewnętrznych. W skutek tego kazano przetrząsnąć wszystkie drukarnie stolicy, częścią dla wysledzenia autorów tego pisma, częścią też dla zapobieżenia dalszemu jego rozszerzaniu.

— Słychać znowu o kilku nowych scenach krwawej dramy, którą Jeneralny Kapitan Katalonii „dla zaspokojenia armii“ przedstawiać każe. W Mataro znajdowało się pięciu ujętych Karlistów, którzy mieli być rozstrzelani. Mieszkańcy, ulitowawszy się nad smutnym losem t. ch. nieszczęśliwych, którzy, jak się okazało, do owego czasu ani kropli krwi jeszcze nie rozleli, udali się do Jeneralnego Kapitana z prośbą o ulaskawienie. Jenców tych, według zwyczaju, przygotowywano już na śmierć w ciemnej kaplicy, gdy Jeneralny Kapitan zawiadomić ich kazał, że przez wzgląd na ich młodość i małe przewinienie, życie im daruje. Nieszczęśliwi, pewni będąc śmierci, tak mocno wzruszeni zostali tą radością nową, że im krew puścić musiano. Tymczasem, gdy krewni ich przybyli do więzienia, aby ich uściskać, Jeneralny Kapitan otrzymał wiadomość o zamordowaniu przez Karlistów owych 15 żoł-

ченіе, чтобы обнять ихъ, генераль-капитанъ получилъ извѣстіе объ умерщвленіи карлистами при Манресѣ 15-ти солдатъ, о коихъ мы уже сообщили. Въ слѣдствіе сего онъ тотчасъ приказалъ разстрѣлять вышеупомянутыхъ пяти уже помилованныхъ было карлистовъ. И такъ снова привели ихъ въ тотъ же придѣлъ, гдѣ еще разъ они должны были вынести весь ужасъ приготовления къ смерти. 31-го числа ихъ разстрѣляли въ Матаро.

— По поводу сихъ происшествій въ одномъ изъ прогрессистскихъ журналовъ сказано слѣдующее: „Мы краснѣемъ отъ стыда при одной мысли, что военный начальникъ высокой степени, армія коего несравненно сильнѣе борющагося съ нимъ непріятеля, подавляя голосъ совѣсти и состраданія, въ XIX столѣтіи совершилъ столь варварское дѣло, и представилъ Европѣ такое кровавое зрѣлище. Мы должны признаться, что каталонскій генераль-капитанъ, Павія, давая приказаніе разстрѣлять плѣнниковъ, поставилъ себя на ряду, относительно безумія и варварства, съ тѣмъ карлистскимъ начальникомъ, который захваченныхъ солдатъ велѣлъ разстрѣлять въ Лакунѣ.“ Журналы партіи модератовъ (именовать оную умѣренною, значило бы обезчестить это слово), напротивъ одобряютъ великодушіе генерала Павія за то, что онъ не велѣлъ разстрѣлять женщину, сынъ коей командуетъ карлистскимъ отрядомъ.

— 28 числа м. м., въ 11 часовъ по полудни, здѣсь ощущено было легкое землетрясеніе. Такое же землетрясеніе и въ то же время чувствуемо было въ Севильѣ, гдѣ имъ повреждено нѣсколько домовъ.

7 Августа.

Бывшій монастырь Картузовъ въ Пауларѣ стоитъ на высочайшемъ горномъ хребтѣ среди огромныхъ лѣсовъ. Чтобы достигнуть до этого монастыря единственною, проведенною къ нему, тропинною, необходимо употребить пять часовъ времени. Съ другихъ сторонъ монастырь сей недоступенъ, по причинѣ окружающихъ его дремучихъ лѣсовъ, наполненныхъ дикими кабанамъ, а также скалъ и овраговъ, въ коихъ снѣга никогда не таютъ. Пауларскіе Картузы воспитали особую породу небольшихъ лошадокъ, на коихъ, хотя и не безъопасности, можно взбираться на эти скалы, и такимъ образомъ совершить путь изъ Илдефонсо въ Пауларъ въ продолженіи 2 часовъ. Описание опасностей этого пути возбудило въ королевѣ желаніе совершить подобную поѣздку, и не смотря на всѣ представленія, она рѣшилась исполнить сіе намѣреніе. Министръ просвѣщенія, Интендантъ двора, Гросмейстеръ двора, генералы: Сerrano, Каминеро и баронъ Каронделетъ, а также кабинетный секретарь Вега и первый драматическій артистъ, пребывающій въ Илдефонсо, приглашены были Королевою для сопутствія. Сама Королева ѣхала на маленькой лошаdkѣ, и не дозволила опытнымъ проводникамъ ѣхать подлѣ себя, чтобы въ самыхъ опасныхъ мѣстахъ они не могли вести лошадь. Напрасно обращали ея вниманіе на то, что шелковое ея платье будетъ изорвано въ густомъ лѣсу, чрезъ который должна проѣзжать; напрасно министръ просвѣщенія представлялъ опасность, которой она можетъ подвергнуться въ случаѣ встрѣчи съ кабанамъ. Свита двинулась. Въ опустѣломъ монастырѣ предположено было провести ночь. Королевѣ ни одна дама не сопутствовала.

— Министръ внутреннихъ дѣлъ, Бенавидесъ, посѣтилъ вчера Короля, который въ Пardo постоянно охотится за кроликами. Цѣлію сего посѣщенія было совѣщаніе относительно примиренія Короля съ Королевою. Лица, знающія характеръ и образъ мыслей Короля, утверждаютъ, что онъ согласился бы на всѣ условія примиренія, лишь бы ему предоставлено было право учрежденія этикета во дворцѣ.

— Совершенное примиреніе между Эспартеро и дворами, а потомъ его вызовъ въ Испанію, по видимому, уже близки; сегодня говорятъ здѣсь, съ достовѣрностію, что правительство велѣло уплатить ему 25,000 піастровъ въ счетъ причитающагося ему пенсіона, по званію намѣстника Королевства.

Sprostowanie omyłki druku. W N. 65, na stronie tytułowej, wiersz 8, zamiast *Xiądz Mateusz Wołoczewski*, czyt. *Xiądz Maciej Wołoczewski*.

nierzy pod Manresą, i w skutek tego, wbrew danemu słowu, kazał rozstrzelać tych pięciu, już ułakawionych Karlistów. Znowu tedy przeprowadzono ich do kaplicy męczeńskiej, gdzie raz jeszcze znieść musieli całą okropność przygotowań do śmierci. Dnia 31 rozstrzelano ich w Mataro.

— Z powodu tych wypadków, mówi dziś jeden z progressistowskich dzienników: „Rumienimy się ze wstydu, myśląc, że dowódca wojskowy wysokiego stopnia, którego armia nieskończenie silniejsza jest od nieprzyjaciela z którym walczy, tłumiąc głos sumienia i ludzkości, dopuścił się w wieku XIX czynu barbarzyńskiego, przedstawiając ucywilizowanej Europie tak krwawe widowisko. Przyznając musimy, że Generalny Kapitan Katalonii, Pavia, wydając rozkaz rozstrzelania tych jeńców, postawił się na równym stopniu głupoty i barbarzyństwa z owym naczelnikiem Karlistowskim, który zabranych żołnierzy w Lacuna rozstrzelać kazał.“ Dzienniki stronnictwa moderatów, (nazywając je *umiarkowanem*, byłoby zhańbić znaczenie tego wyrazu), chwalać przeciwnie wspaniałomyślność Jenerala Pavia, za to, że nie kazał rozstrzelać kobiety, której syn dowodzi oddziałem Karlistowskim.

— Dnia 28 z. m. o godzinie 11-jej wieczorem, dało się tu czuć lekkie trzęsienie ziemi. Toż samo wstrząśnienie objawiło się o tym samym czasie w Seville; kilka domów zostało w skutek tego uszkodzonych.

Dnia 7 sierpnia.

Klasztor po Kartuzach w Paular, stoi na najwyższym szczycie góry, pośród strachem przejmującej puszczy. Aby przebyć zwyczajną drogę, do tego klasztoru prowadzącą, potrzeba 5 godzin czasu. Ze wszystkich innych strom, utrudniają przystęp gęste, dzikami zapelnione lasy, strome skały i głębokie przepaści, w których śnieg nigdy nie topnieje. Kartuzi z Paular wyhodowali oddzielną rasę małych kooi, na których, lubo nie bez niebezpieczeństwa, można się tylko na te skały wdrapywać, i tym sposobem odbyć drogę z Ildefonso do Paular w przeciagu tylko 2 godzin. Opis niebezpieczeństw tej drogi napętał Królowę taką żądzą zrobienia tej wycieczki, iż pomimo wszelkich przedstawień, postanowiła ten zamiar wykonać. Minister oświecenia, Intendent pałacu, W. Mistrz dworu, Jenerałowie: Serrano, Caminero i Baron Carondelet, Sekretarz gabinetowy Vega i pierwszy artysta trupy aktorskiej, goszczącej w Ildefonso, wezwani zostali przez Królowę do towarzyszenia jęj. Sama Królowa jechała na jednym z owych wyżej wspomnianych koników, nie dozwoliwszy nawet doświadczonemu przewodnikom jechać przy sobie, aby w najniebezpieczniejszych miejscach konia prowadzić mogli. Napróżno zwracano jęj uwagę na to, że jedwabna jęj suknia podrze się na kawałki w gęstwinach lasu, przez które przejeżdżać musi; napróżno Minister oświecenia wystawiał niebezpieczeństwa, na jakie wystawić by ją mogło spotkanie się z dzikami. Orszak ruszył. Chciano koniecznie przenocować w opustoszałym klasztorze. Królowej nie towarzyszyła żadna z dam.

— Benavides, Minister spraw wewnętrznych, odwiedził wczoraj Króla, który ciągle przebywa w Pardo i bawi się polowaniem na króliki. Celem tych odwiedzin miała być narada względem pojednania się Króla z Królową. Osoby, znające dobrze charakter i sposób myślenia Króla, zapewniają, że podpisałby wszelkie warunki zgody, byleby mu tylko zostawiono prawo urzędzenia etykiety w pałacu.

— Zupełne pojednanie pomiędzy Esparterem i dworem, a potem jego przywołanie do Hiszpanii, zdaje się być blizkiem; dziś mówią tu z pewnością, że rząd wydał rozkaz, aby mu wypłacono 25,000 piastrow na rachunek jęgo zaległej pensji jako Namiestnika Królestwa.